De waarde van leerproject Learn2Work

seo economisch onderzoek

Amsterdam, januari 2013
In opdracht van Stichting De Schoor

De waarde van leerwerkproject Learn2Work

Eindrapport

Caroline Berden & Lucy Kok

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 - 1018 WB Amsterdam - T (+31) 20 525 1630 - F (+31) 020 525 1686 - www.seo.nl - secretariaat@seo.nl
ABN-AMRO 41.17.44.356 - Postbank 4641100 . KvK Amsterdam 41197444 - BTW NL 003023965 B01

"De wetenschap dat het goed is"

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2013-02

ISBN 978-90-6733-684-0

Copyright © 2013 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Samenvatting

Learn2Work leidt meer jongeren naar werk dan een regulier re-integratietraject. Ook is Learn2Work goedkoper dan een regulier re-integratietraject. De resultaten van Learn2Work zijn vergelijkbaar met de resultaten van andere leerwerkprojecten. Uit evaluaties van andere leerwerkprojecten blijkt dat leerwerkprojecten niet alleen leiden tot meer kans op een baan, maar ook tot een hoger opleidingsniveau, een betere gezondheid en minder criminaliteit. Verder heeft Learn2Work als baat dat er activiteiten in de wijk worden georganiseerd die anders niet zouden plaatsvinden.

Learn2Work is een leerwerkproject voor jongeren tussen de 16 en 24 jaar die geen startkwalificatie en geen werk hebben. Het leerwerkproject leidt de jongeren toe naar werk of een opleiding. De jongeren in Learn2Work hebben vaak meerdere problemen. Medewerkers van Learn2Work moeten dus eerst de randvoorwaarden oplossen zodat deze jongeren zich ook daadwerkelijk kunnen focussen op het traject Learn2Work. Een half jaar na instroom in Learn2Work is de kans op werk 18 procent. Dit is hoger dan de kans op werk een half jaar na instroom bij een regulier re-integratietraject bij gemeenten. Ook een jaar na instroom blijkt Learn2Work succesvoller dan een regulier re-integratietraject. Zo heeft ruim 72 procent van de jongeren een jaar na instroom een baan, terwijl dat bij de gemeente nog geen dertig procent is. De kosten van Learn2Work liggen per jongere rond de € 6.000,– en het programma is daarmee goedkoper dan een regulier re-integratietraject. Ook duurt Learn2Work gemiddeld maar tien maanden, terwijl een regulier re-integratietraject gemiddeld 16 maanden duurt. Wel dient er rekening mee te worden gehouden dat de resultaten van Learn2Work zijn gebaseerd op statistisch gezien erg weinig waarnemingen. Daarnaast zijn de resultaten van reguliere re-integratietrajecten gebaseerd op bijstandontvangers van alle leeftijden en zijn ook scholingstrajecten hierbij inbegrepen. Dit heeft een negatieve invloed op het vinden van werk een jaar na instroom.

Uit de literatuur blijkt dat leerwerkprojecten gepaard gaan met allerlei positieve effecten. Zo verhogen ze op korte termijn de kans op een baan. Met name programma's met de focus op werkervaring leiden tot verbeteringen in arbeidsmarktpositie of loon. Bij deelnemers aan leerwerkprogramma's die zich meer focussen op onderwijs en training is de kans op het behalen van een startkwalificatie groter dan bij niet-deelnemers. Ook blijkt de kans op doorstroom naar een vervolgopleiding voor deelnemers groter. Daarnaast hebben deelnemers aan leerwerkprojecten een betere kwaliteit van leven. Zo rapporteren deelnemers op korte termijn vaker een betere gezondheid en hebben minder vaak ernstig overgewicht dan niet-deelnemers. Op korte termijn blijkt de kans op arrestaties, veroordelingen en detenties lager bij deelnemers vergeleken met niet-deelnemers. Op langere termijn spreken de verschillende onderzoeken elkaar tegen wat betreft de resultaten die leerwerkprojecten zouden hebben op gezondheid en criminaliteit.

Eerder zijn kosten-batenanalyses gemaakt van twee leerwerkprojecten. Beide leerwerkprojecten, die sterk verschillen wat betreft inhoud van Learn2Work, lieten een jaar na instroom een iets lagere baankans zien dan Learn2Work. De baten bij een van de leerwerkprogramma's waren vrijwel gelijk aan nul, terwijl de baten van het andere leerwerkprogramma gelijk waren aan $ 4.000,– in 1995 dollars. Anno 2012 zou het gaan om baten van € 4.082,–. Een kosten-

batenanalyse van Learn2Work zou positief kunnen uitpakken wat zou inhouden dat de baten hoger zouden zijn dan de kosten. Learn2Work presteert beter wat betreft uitstroom naar werk vergeleken met de bekeken leerwerkprojecten. De bekeken leerwerkprojecten zijn vaak duurder omdat jongeren intern worden opgevangen of extra zaken ontvangen zoals financiële vergoedingen bij behaalde mijlpalen en gratis gezondheidszorg op het centrum waar de leerwerkprojecten plaatsvinden. Verder heeft Learn2Work als baat dat er activiteiten in de wijk worden georganiseerd die anders niet zouden plaatsvinden.

Inhoudsopgave

Samenvatting ..... **i**

1 Inleiding **1**
1.1 Achtergrond en onderzoeksvraag 1
1.2 Onderzoeksaanpak 1
1.3 Leeswijzer 2

2 Learn2Work in perspectief **3**
2.1 Wat is Learn2Work? 3
2.2 De jongeren in Learn2Work 5
2.3 Kosten en financiering Learn2Work 9

3 Effecten van leerwerkprojecten **11**
3.1 Onderzochte leerwerkprojecten 11
3.2 Effect op positie op de arbeidsmarkt 13
3.3 Overige effecten 14
3.4 Succesfactoren 15
3.5 Kosten en baten van leerwerkprojecten 16
3.6 Conclusie 17

Literatuur **19**

Bijlage A Ontvangen cijfers Learn2Work **21**

Bijlage B Resultaten Learn2Work **25**

1 Inleiding

De vergelijking tussen Learn2Work met vergelijkbare re-integratietrajecten staat in deze rapportage centraal. Ook verkent het rapport wat er in de literatuur beschreven staat met betrekking tot de effecten van leerwerkprojecten. Op basis hiervan concludeert het rapport of een kosten-batenanalyse in een later stadium uitvoerbaar is.

1.1 Achtergrond en onderzoeksvraag

Stichting De Schoor runt het leerwerkproject Learn2Work. Het hoofddoel van Learn2Work is re-integratie van jongeren zonder startkwalificatie. De jongeren in Learn2Work worden ingezet bij het organiseren van welzijnsactiviteiten voor kinderen, volwassenen en ouderen. Hierdoor leidt Learn2Work mogelijk tot grotere baten dan het geval is bij meer reguliere re-integratie inspanningen. Stichting De Schoor heeft SEO Economisch Onderzoek gevraagd na te gaan hoe de resultaten van Learn2Work zich verhouden tot de resultaten van andere re-integratietrajecten met een soortgelijke doelgroep. Deze rapportage toont onder meer de resultaten op deze vraag.

Ook heeft Stichting De Schoor aan SEO Economisch Onderzoek gevraagd de maatschappelijke waarde van Learn2Work inzichtelijk te maken. Dit kan worden gedaan door middel van een kosten-batenanalyse. Eerst dient echter te worden nagegaan of er voldoende gegevens zijn om een kosten-batenanalyse op te stellen. Deze rapportage vermeldt de gegevens die in de zoektocht verkregen zijn en beantwoordt de vraag of een kosten-batenanalyse met deze gegevens mogelijk is.

1.2 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek bestond uit drie onderzoekstappen:

1. opstellen vragenlijst voor het verzamelen van benodigde cijfers over Learn2Work;
2. deskresearch en analyse van de cijfers om na te gaan wat Learn2Work precies inhoudt;
3. literatuurstudie naar de effecten en succesfactoren van leerwerkprojecten.

In stap 1 heeft Stichting De Schoor naar aanleiding van een vragenlijst van SEO Economisch Onderzoek (zie bijlage A) cijfers aangeleverd over Learn2Work. De vragen hadden betrekking op de situatie op verschillende tijdsmomenten van alle jongeren die tussen april 2011 en 1 oktober 2012 in Learn2Work zijn ingestroomd. Zo werd gevraagd naar de situatie van de jongere voorafgaand aan instroom in Learn2Work, op het moment van instroom in Learn2Work, een half jaar na instroom, een jaar na instroom en de situatie van de jongere bij uitstroom uit Learn2Work. Ook heeft Stichting De Schoor gegevens aangeleverd over de kosten van Learn2Work en hoe deze gefinancierd worden. Daarnaast heeft ze informatie geleverd over welke verschillende onderdelen en activiteiten er binnen Learn2Work plaatsvinden.

In de tweede stap zijn de aangeleverde gegevens geanalyseerd. Onduidelijkheden bij de aangeleverde cijfers zijn opgelost.

In de derde stap is de wetenschappelijke literatuur bekeken om effecten van leerwerkprojecten te inventariseren en in kaart te brengen.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft wat het Learn2Work programma precies inhoudt en brengt de doelgroep en de behaalde resultaten ervan in beeld. Hoofdstuk 3 presenteert de verschillende effecten van leerwerkprojecten. Ook gaat dit hoofdstuk kort in op de factoren die een leerwerkproject succesvol maken. Hoofdstuk 4 gaat in op de vraag of een kosten-batenanalyse kan worden uitgevoerd met de gevonden gegevens.

2 Learn2Work in perspectief

Learn2Work is een leerwerkproject dat zich richt op een moeilijke doelgroep. Een jaar na instroom heeft ruim de helft van de jongeren een baan, terwijl op dat moment bij een gemeentelijk regulier re-integratietraject minder dan dertig procent werkt. De kosten van Learn2Work liggen per jongere tussen de € 4.500,– en € 7.000,– en dat is daarmee goedkoper dan een regulier re-integratietraject.

2.1 Wat is Learn2Work?

Doelstelling van Learn2Work

Learn2Work heeft als doel dat jongeren binnen een jaar uitstromen naar werk of school. De jongeren hebben daarvoor binnen Learn2Work de juiste doorstroomkwalificaties behaald. Door het leerwerkproject zijn ze goed voorbereid en gemotiveerd om uit te stromen naar werk of school. De maatschappelijke betrokkenheid van de buurt bij Learn2Work draagt zorg voor saamhorigheid, betrokkenheid en het versterkt de sociale cohesie in de wijk.

Doelgroep

Learn2Work richt zich op jongeren tussen de 16 en 24 jaar zonder diploma die niet werken of naar school gaan en een opbouwende dagbesteding nodig hebben. Learn2Work leidt jongeren met een verslaving, met een zwaar detentieverleden en jongeren met zwaar psychische problematiek toe naar de juiste instellingen of leerwerkbedrijven als Flevodrome en Kompaan. Daar hebben ze de juiste expertise om deze jongeren te begeleiden. Jongeren melden zichzelf aan of worden doorverwezen vanuit jeugdzorg, de sociale dienst of de jeugdreclassering. De jongeren die aangemeld worden bij Learn2Work hebben vaak meerdere problemen. Zo heeft een groot deel van de jongeren schulden. Veel van de jongeren staan onder begeleiding, hebben een slechte vrijetijdsbesteding, blowen regelmatig, vertonen antisociaal gedrag en hebben geen enkele startkwalificatie. Een klein deel van de jongeren heeft bij aanmelding bij Learn2Work geen huisvesting of inkomen.

Medewerkers van Learn2Work moeten dus eerst de randvoorwaarden oplossen zodat deze jongeren zich ook daadwerkelijk kunnen focussen op het traject Learn2Work. Dit betekent extra inzet en uren in het kader van het oplossen van de randvoorwaarden.

Opzet en werkwijze

Learn2Work is in april 2011 voor het eerst van start gegaan. Learn2Work duurt gemiddeld tien maanden en biedt de jongere een traject op maat aan. Daarbij wordt ingezet op het kennen en kunnen van de jongere. Hierdoor is de haalbaarheid om door te stromen naar werk of school realistisch. Jongeren volgen trainingen in een aantal basisvaardigheden zoals sociale vaardigheid, solliciteren en een CV maken. Learn2Work heeft als locatie het multifunctionele centrum de Draaikolk. In en vanuit deze locatie werken de jongeren aan hun dagbesteding als onderdeel van

Learn2Work. Het leerwerkproject bestaat uit drie achtereenvolgende fases (start, uitvoering, afronding & uitstroom) om bovengenoemde doelstelling te behalen. Iedere fase bevat verschillende elementen die de jongeren zelf doen, ondergaan of aangereikt krijgen.

Binnen Learn2Work doorlopen de jongeren dus een aantal onderdelen. In de tien maanden die het traject duurt doen de jongeren vier dagen per week, zeven uur per dag mee aan verschillende onderdelen (zie Tabel 2.1). Daarnaast lopen de jongeren in de laatste zeven maanden van het traject één dag per week acht uur stage om werkervaring op te doen. De eerste drie maanden zijn jongeren dus 28 uur per week bezig met Learn2Work (zie Tabel 2.1) en de laatste zeven maanden komen hier ook nog de acht uur per week van de stage bij en komt het totaal op 36 uur per week. Alle jongeren volgen wekelijks één uur les in Nederlandse taal en één uur les in rekenen. Ook ontvangen de jongeren in kleine groepjes drie uur per week leerbegeleiding voor het behalen van hun startkwalificatie. Een jobcoach ondersteunt jongeren bij het zoeken van een baan. Hierbij wordt de jongere bij diverse werkgevers voorgesteld en mogelijk geplaatst. Om sport te stimuleren onder de jongeren en het aan te reiken als vrijtijdsbesteding krijgen de jongeren twee keer per week 1,5 uur fitness en sportlessen aangeboden. Tabel 2.1 geeft van de verschillende onderdelen die in de tien maanden gevolgd worden in Learn2Work aan hoeveel tijd de jongere hiermee bezig is per week. De acht uur die de laatste zeven maanden van het traject extra worden besteed aan stage zijn niet in de tabel vermeld.

Tabel 2.1 Jongere brengt groot deel van tijd door met activiteiten organiseren in de wijk

	Aantal uren per week
Nederlandse taal	1
Rekenen	1
Leerbegeleiding	3
Jobcoaching	0,5
Fitness	3
Opleiding tot Leider Sportieve Recreatie Theorie	1
Opleiding tot Leider Sportieve Recreatie Praktijk	3
Diverse trainingen, o.a. assertiviteit en beroepsoriëntatie	1,5
Activiteiten organiseren in de wijk	5,5
Praktijklessen	2
Maatjes bijeenkomsten	0,5
Mentoruur	1
Vakgebied leren	3
Weerbaarheid	2
Totaal aantal uren per week per jongere exclusief stage	28

Bron: Gegevens Stichting De Schoor

Bij de onderdelen ‘praktijklessen’ en ‘vakgebied leren’ leren en werken de jongeren in Learn2Work in de wijk en doen hierbij werknemersvaardigheden op. De jongeren organiseren daarnaast verschillende activiteiten in de wijk voor kinderen, volwassenen en ouderen. Activiteiten die zonder de inzet van jongeren van Learn2Work niet zouden worden georganiseerd en dus kunnen worden gezien als een opbrengst van het Learn2Work project. Jongeren in Learn2Work organiseerden al eens een buurtevenement en een dag voor beperkten van een zorginstelling. Ook maken ze wekelijks verschillende sportactiviteiten in de buurt mogelijk en wordt er regelmatig samen met kinderen of ouderen of met de hele wijk gekookt. Ook

organiseren de jongeren van Learn2Work vaak een lunch voor de gemeente en voor senioren in de wijk.

Bij een groot aantal onderdelen maakt Learn2Work gebruik van vrijwilligers. Tabel 2.2 vermeldt het aantal vrijwilligers per onderdeel en het aantal uren per week dat een vrijwilliger met dit onderdeel bezig is. Het aantal vrijwilligers is het hoogst bij de maatjesbijeenkomsten. Iedere jongere wordt gekoppeld aan een individueel maatje. Dit maatje is een volwassene uit de buurt. Het maatje en de jongere komen iedere week samen. Het maatje helpt de jongere bij het maken van keuzes, begeleiding naar activiteiten en instanties.

Tabel 2.2 Learn2Work maakt bij de verschillende onderdelen gebruik van vrijwilligers

Onderdelen	Aantal vrijwilligers	Aantal uren per week per vrijwilliger
Leerbegeleiding	2	3
Jobcoaching	1	1
Fitness	2	3
Opleiding Leider Sportieve Recreatie Theorie	2	1
Opleiding Leider Sportieve Recreatie Praktijk	2	3
Diverse trainingen, o.a. assertiviteit en beroepsoriëntatie	4	2
Activiteiten organiseren in de wijk	4	6
Praktijklessen	8	2
Maatjesbijeenkomsten	15	1

Bron: Gegevens Stichting De Schoor

2.2 De jongeren in Learn2Work

Kenmerken van de jongeren

Tussen april 2011 en 1 oktober 2012 zijn 58 jongeren ingestroomd in Learn2Work (zie Tabel 2.3). In 2011 zijn 27 jongeren ingestroomd, in 2012 waren dat er 31. Het grootste deel hiervan is man en allochtoon. De leeftijd van de jongere ligt bij instroom tussen de 15,4 en 26,9 jaar. De gemiddelde leeftijd bij instroom is bijna 21 jaar. Een groot deel van de jongeren is voordat ze in Learn2Work terecht kwamen in aanraking geweest met politie en justitie. Zo is zestig procent ooit gearresteerd en de helft van de jongeren heeft in de gevangenis gezeten.

Tabel 2.3 Ingestroomde jongeren in Learn2Work zijn vaak man en allochtoon

Aantal ingestroomde jongeren	58
Man	84%
Allochtoon	72%
Gemiddelde leeftijd bij instroom	20,9 jaar
Gearresteerd voor instroom	60%
Veroordeeld voor instroom	55%
Gedetineerd voor instroom	50%
Schulden bij instroom	59%
Alcohol- of drugsverslaafd bij instroom	33%
Geen vaste woon- en verblijfplaats bij instroom	21%
Uitkering bij instroom	38%

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Resultaten

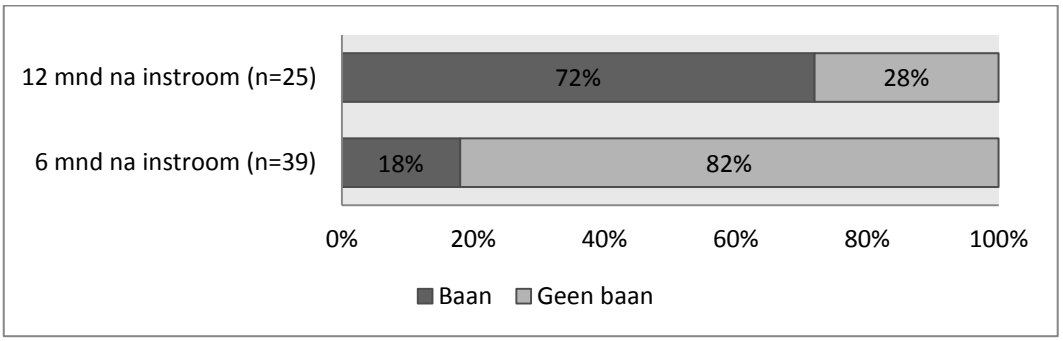
Jongeren die tussen april 2011 en 1 oktober 2012 zijn uitgestroomd, zijn meestal uitgestroomd naar een baan of opleiding. Er is ook een aantal jongeren die Learn2Work vroegtijdig hebben verlaten bijvoorbeeld omdat ze in aanraking kwamen met politie of justitie of omdat ze toch niet op de goede plek zaten. In het laatste geval zijn de jongeren doorverwezen naar andere instellingen zoals jeugdhulpzorg.

Van 39 van de 58 jongeren die in Learn2Work zijn ingestroomd kan de situatie een half jaar na instroom worden bekeken. Voor de rest van de jongeren is tussen instroom en 1 oktober 2012 namelijk minder dan een half jaar verstreken. Voor 25 van de 58 jongeren kan de situatie een jaar na instroom worden bekeken. Voor de rest van de jongeren is minder dan een jaar verstreken tussen instroom en 1 oktober 2012.

Een half jaar na instroom zit nog 58 procent in Learn2Work, een jaar na instroom is dat nog twintig procent (zie Bijlage B).

Bij instroom heeft geen enkele jongere een (bij)baan. Een half jaar na instroom in Learn2Work heeft 18 procent van de jongeren werk, ongeacht of ze dan nog in Learn2Work zitten (zie Figuur 2.1), 82 procent heeft op dat moment geen werk. Een jaar na instroom is het aantal jongeren dat werkt gestegen naar 72 procent. Tweederde van degene die werken heeft dan een fulltime baan, het andere deel heeft een flexibele baan.

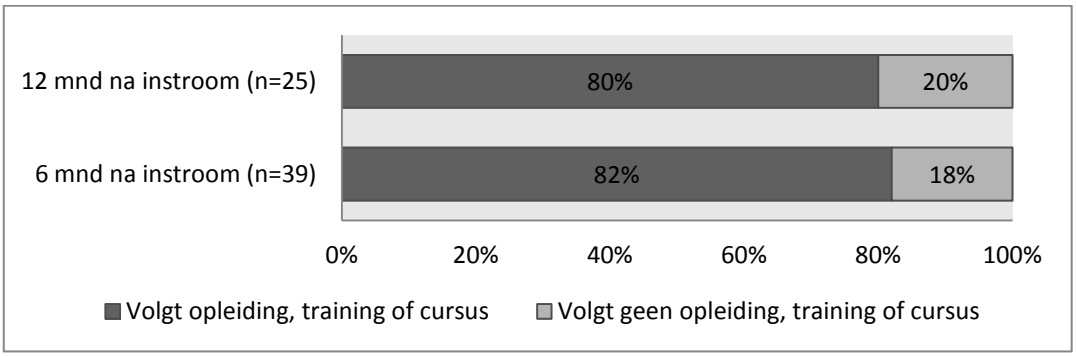
Figuur 2.1 Een jaar na instroom werkt ruim zeventig procent van de jongeren

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Bij instroom in Learn2Work volgt geen enkele jongere een opleiding, training of cursus. Een half jaar na instroom volgt 82 procent een opleiding, training of cursus (zie Figuur 2.2). Het kan gaan om een fulltime opleiding of een cursus bij een opleidingsinstituut, maar ook om een interne training bij een bedrijf waar de jongere stage loopt of werkt. 63 procent van de jongeren die dan een opleiding, training of cursus volgen zit op dat moment nog in Learn2Work. Een jaar na instroom volgt 80 procent van de jongeren een opleiding, training of cursus.

Figuur 2.2 Een jaar na instroom volgt tachtig procent een opleiding, training of cursus

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Op langere termijn daalt de kans op een uitkering. Bij instroom heeft 38 procent van de jongeren een uitkering (Zie bijlage B). Een half jaar na instroom heeft 46 procent van de jongeren een uitkering. Van vijf procent van de jongeren is op dat moment onbekend of ze een uitkering hebben omdat ze niet meer gevolgd zijn nadat ze Learn2Work hebben verlaten. De kans op een uitkering is een half jaar na instroom dus hoger dan bij instroom. Mogelijk komt dit omdat Learn2Work de jongeren helpt met het aanvragen van een uitkering wanneer ze hier recht op hebben. Een jaar na instroom heeft 28 procent van de jongeren een uitkering, de rest heeft geen uitkering. Een jaar na instroom in Learn2Work is de kans op een uitkering dus lager dan op het moment van instroom.

Learn2Work zorgt ervoor dat jongeren bij schulden hulp krijgen. Bij instroom heeft 59 procent van de jongeren schulden en ontvangt niemand schuldhulpverlening (Zie bijlage B). Een half jaar na instroom heeft 15 procent schulden zonder schuldhulpverlening te krijgen, 44 procent heeft schulden maar krijgt hulp en 41 procent heeft geen schulden. Een jaar na instroom heeft 16

procent schulden zonder hulp hiervoor te krijgen, 40 procent heeft schulden maar krijgt schuldhulp en 44 procent van de jongeren heeft geen schulden.

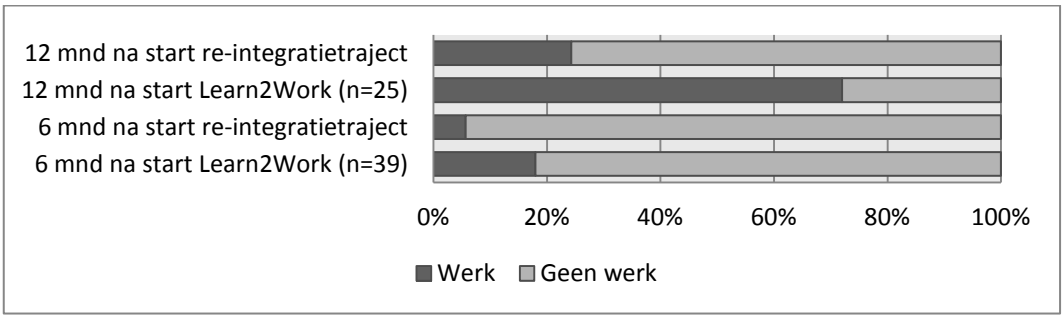
Ook bij drugs- of alcoholverslaving worden de jongeren door Learn2Work doorverwezen naar de juiste instanties. Bij instroom is 31 procent verslaafd en ontvangt geen behandeling hiervoor, twee procent van de jongeren is verslaafd maar is onder behandeling en 67 procent is niet verslaafd. Een half jaar na instroom is nog maar vijf procent verslaafd zonder hiervoor onder behandeling te zijn, wordt 26 procent behandeld voor hun verslaving en heeft 69 procent geen verslaving. Een jaar na instroom is twintig procent verslaafd en ontvangt hiervoor behandeling en heeft tachtig procent van de jongeren geen verslaving.

Vergelijking met re-integratieprojecten bij gemeenten

De jongeren in Learn2Work zouden ook terecht kunnen komen in een regulier re-integratietraject. Hierbij is het meest waarschijnlijke dat ze terechtkomen in een regulier re-integratietraject voor personen in de bijstand. Gemeenten voeren deze trajecten uit en hieronder vallen onder andere begeleidingstrajecten direct gericht op werk, beroepskwalificerende scholing, sociale activering en persoonsgebonden reintegratiebudgetten. Deze trajecten duren gemiddeld 16 maanden (Tempelman et al., 2010). Learn2Work is echter meer dan een regulier re-integratietraject. Learn2Work leidt de jongeren niet alleen toe naar werk of een opleiding, ook helpt Learn2Work de jongeren bij andere problemen om hun leven op de rails te krijgen. Zo helpen ze jongeren bij het vinden van een vaste woon- en verblijfplaats en verwijst Learn2Work waar nodig de jongeren door naar de juiste hulpverlening, zoals schuldhulpverlening of de verslavingszorg.

Het is interessant te zien hoe de resultaten van reguliere re-integratietrajecten van personen in de bijstand zich verhouden tot die van Learn2Work. Een half jaar na instroom in Learn2Work heeft 18 procent van de jongeren werk (zie Figuur 2.3). Bij reguliere re-integratietrajecten bij gemeenten heeft een half jaar na instroom zes procent werk. Een jaar na instroom heeft 72 procent van de jongeren in Learn2Work werk, terwijl in een regulier re-integratietraject dan 24 procent werkt.

Figuur 2.3 Een jaar na instroom in Learn2Work meer werkenden vergeleken met regulier traject

Bron: Tempelman et al. (2010) en berekeningen SEO Economisch Onderzoek op gegevens Stichting De Schoor

In de resultaten van de re-integratietrajecten bij gemeenten zijn de loonkosten subsidies buiten beschouwing gelaten omdat deze niet vergelijkbaar zijn met Learn2Work. De resultaten van gemeentelijke re-integratietrajecten die hier worden getoond, zijn gebaseerd op alle andere

trajecten die gemeenten inzetten naast loonkostensubsidies. De resultaten zijn gebaseerd op re-integratietrajecten voor bijstandontvangers van alle leeftijden. Onder deze trajecten vallen ook scholingstrajecten. Deelnemers aan scholingstrajecten zoeken niet actief naar werk, met als gevolg dat de kans op het vinden van een baan tijdelijk afneemt. Dit zogenaamde lock-in effect verlaagt dus in bovenstaande resultaten bij gemeenten de kans op werk een half jaar of een jaar na instroom. Daarnaast duurt een gemiddeld regulier re-integratietraject bij gemeenten 16 maanden (Tempelman et al., 2010), wat een half jaar langer is dan Learn2Work. Ook dit zorgt ervoor dat de kans om werk te hebben een jaar na instroom in een regulier re-integratietraject bij gemeente lager ligt dan bij Learn2Work.

Conclusie

Learn2Work is een leerwerktraject dat zich richt op een moeilijke doelgroep. Bij instroom in Learn2Work heeft niemand een (bij)baan en volgt niemand een opleiding, training of cursus. Een half jaar na instroom in Learn2Work heeft 18 procent een (bij)baan. Dit is meer dan bij gemeenten het geval is. Ook volgt op dat moment 82 procent een opleiding, training of cursus. Een jaar na instroom heeft ruim zeventig procent van de jongeren een baan, terwijl bij een gemeentelijk regulier re-integratietraject op dat moment minder dan dertig procent een baan heeft. Wel dient te worden opgemerkt dat de resultaten bij Learn2Work gebaseerd zijn op een zeer klein aantal observaties.

2.3 Kosten en financiering Learn2Work

De helft van de kosten voor Learn2Work gaat op aan personeel (zie Tabel 2.4). De overige directe kosten bestaan onder andere uit kosten van doorstroomkwalificaties, kosten voor empowerment-, sollicitatie- en assertiviteitstrainingen, kosten voor inhuren van docenten, materiaalkosten en organisatiekosten. Daarnaast zijn er indirecte kosten zoals overhead, waarvoor Stichting De Schoor 17,5 procent van de personeelskosten rekent.

Uit de begroting die Stichting De Schoor van Learn2Work heeft opgesteld volgt dat de kosten van Learn2Work in 2012 € 5.426,– per jongere bedragen (zie Tabel 2.4). Volgens Stichting De Schoor is de situatie in 2012 echter nog niet structureel. In haar begroting gaat Stichting De Schoor ervan uit dat 2013 een structurele situatie betreft waarbij de totale kosten € 297.294,– bedragen bij vijftig trajecten. Hieruit volgt dat de begrote kosten per jongere in 2013 volgens Stichting De Schoor € 5.946,– bedragen.

Tabel 2.4 De kosten van Learn2Work liggen rond de € 6.000,– per jongere

	2012	2013
Personeelskosten	€ 2.568	€ 3.230
Overige directe kosten	€ 2.408	€ 2.150
Indirecte kosten	€ 449	€ 565
Totaal	€ 5.426	€ 5.946

Bron: Begroting Learn2Work van Stichting De Schoor. De begroting 2012 is gebaseerd op 40 trajecten en in 2013 op 50 trajecten.

De gemeente Almere financiert Learn2Work. Het geld komt uit verschillende geldstromen binnen de gemeente zoals de Dienst Maatschappelijke ontwikkeling en Sociale Zaken.

Vergelijking met re-integratieprojecten bij gemeenten

De kosten van Learn2Work liggen dus rond de € 6.000,– per jongere. Soortgelijke re-integratietrajecten bij gemeenten voor bijstandontvangers zijn duurder zoals blijkt uit Tempelman et al. (2010). De uitgaven per gestart traject van een begeleidingstraject direct gericht op werk zijn € 12.200,–. De uitgaven per lopend traject zijn € 8.000,–. Wel duren begeleidingstrajecten direct gericht op werk langer, namelijk gemiddeld 16 maanden. Ook beroepskwalificerende scholing is duurder. De kosten hiervan bedragen € 15.300,– per gestart traject en € 10.300,– per lopend traject. Ook hier is de gemiddelde trajectduur langer.

3 Effecten van leerwerkprojecten

Uit literatuuronderzoek blijkt dat leerwerkprojecten in andere landen leiden tot een hogere kans op het behalen van een startkwalificatie en de criminaliteit op korte termijn verminderen. Leerwerkprojecten met de focus op werk verbeteren op korte termijn de arbeidsmarktpositie of het loon. Jongeren in leerwerkprojecten zijn na afloop beter in staat hun leven op de rails te houden.

3.1 Onderzochte leerwerkprojecten

Een overzichtsartikel van Broom (2010) bekijkt evaluaties van 11 bestaande programma's voor voortijdige schoolverlaters om hun opleidingsniveau en/of arbeidsmarktpositie te verbeteren (zie Box 1). Sommige programma's hebben meer de focus op betaalde werkervaring, andere meer op onderwijs en training. De verschillende evaluaties zijn de laatste dertig jaar uitgevoerd. Alleen National guard youth challenge loopt op dit moment nog. Bij alle evaluaties werd een groep jongeren willekeurig verdeeld in twee groepen, waarbij één groep mee mocht doen aan het programma en de andere groep niet. Door de resultaten van beide groepen met elkaar te vergelijken werd duidelijk wat het effect van het programma was.

Box 3.1 Bestaande geëvalueerde programma's voor voortijdige schoolverlaters

Programma's met focus primair op betaalde werkervaring

1. 'National supported work demonstration': Gesubsidieerde (betaalde) banen voor een periode van 12 tot 18 maanden voor voortijdige schoolverlaters tussen de 17 en 20 jaar. (liep van 1976-1981)
2. 'Youth incentive entitlement pilot project': Project dat parttime en zomerbaantjes garandeert aan jongeren tussen 16 en 19 jaar zonder middelbare schooldiploma uit huishoudens met een laag inkomen onder de voorwaarde dat jongeren naar school gaan. (liep van 1977-1981)
3. 'American conservation and youth service corp': Gesubsidieerde (betaalde) banen, opleiding en training en ondersteuning voor 18- en 25-jarigen die niet meer op school zitten. (liep van 1993-1996)

Programma's met focus primair op onderwijs en training

4. 'Jobstart': 200 uur individueel onderwijs in lezen, communicatie en rekenen, 500 uur beroepsonderwijs en daarnaast training in werknemers- en levensvaardigheden, ondersteuning en hulp bij zoeken naar een baan voor voortijdige schoolverlaters tussen de 17 en 21 jaar. Niet intern. (liep van 1985-1993)
5. 'National job training partnership act' (National JTPA): Onderwijs, werknemersvaardigheden, baanplaatsing, training on-the-job, ondersteuning aan 16- en 21-jarigen uit achtergestelde milieus die niet meer op school zitten. (liep van 1987-1994)
6. 'New chance': Onderwijs, baan en familieondersteuning voor tienermoeders die school voortijdig hebben verlaten. (liep van 1989-1992)
7. 'Center for employment training replication' (CET): Herhaling van Jobstart. Onderwijs en training voor 16- en 21-jarigen uit achtergestelde milieus die niet meer op school zitten. Niet intern. (liep van 1995-1999)
8. 'Job corps': Traject voor 16- en 24-jarigen uit achtergestelde milieus. De jongeren zitten tijdens het traject intern en ontvangen op individueel niveau gemiddeld 1200 uur aan beroepstraining, onderwijs, counseling en sociale vaardigheidstrainingen. Daarnaast ontvangen ze gezondheidszorg, maaltijden en krijgen een invulling van hun vrije tijd. Het traject duurt 8 maanden. (liep van 1994-2003)
9. 'National guard youth challenge': Een traject voor vroegtijdige schoolverlaters tussen de 16 en 18 jaar. De jongere maakt de eerste 2 weken kennis met de regels van het traject en zit daarna 20 weken intern op een militaire basis. De jongere heeft nauwelijks vrije tijd. In quasi-militaire setting krijgt de jongere onderwijs, doet aan dienstverlening voor de gemeenschap, dit alles onder begeleiding van veteranen. Na deze 22 weken wordt de jongere nog 12 maanden begeleid door een mentor. (liep van 2005-nu)

Verplichte programma's vanwege bijstand

10. 'Teenage parent demonstration': verplicht onderwijs, training, baangerelateerde onderdelen en ondersteuning aan tienerouders die bijstand ontvangen. (liep van 1987-1991)
11. 'Ohio learning, earning, and parenting program': Financiële prikkels en sancties gebaseerd op schoolinschrijving en aanwezigheid voor tienermoeders die bijstand ontvangen en geen startkwalificatie hebben. (liep van 1989-1997)

Bron: Broom (2010)

De doelgroep van de verschillende programma's is gelijk aan de doelgroep van Learn2Work. Het gaat om voortijdige schoolverlaters uit achtergestelde milieus. Learn2Work is wat betreft focus het meest te vergelijken met leerwerkprogramma's die primair gericht zijn op onderwijs en training. Tabel 3.1 toont de karakteristieken van de jongeren die instromen in de leerwerkprojecten die gericht zijn op onderwijs en training. De programma's National JTPA, New chance en CET zijn niet meegenomen. National JTPA duurt met 3,5 maand (Cave et al., 1993) te kort om als goed alternatief te worden gezien van Learn2Work dat gemiddeld tien maanden duurt. New chance is alleen gericht op tienermoeders en daardoor niet vergelijkbaar met Learn2Work. CET is een herhaling van Jobstart, waardoor de gegevens van beide programma's vrijwel gelijk zijn.

Tabel 3.1 Doelgroep wat betreft karakteristieken bij instroom leerwerkprojecten vrijwel gelijk

	Jobstart	Job corps	National guard youth challenge	Learn2Work
Man	45%	59%	84,1%	84%
Etnische minderheid	92%	73%	58,7%	72%
Gemiddelde leeftijd	73% 16-19 jaar 27% 20-21 jaar	18,8 jaar	17,3 jaar	20,9 jaar
Gearresteerd voor instroom	15%	26,5%	31,1%	60%
Veroordeeld voor instroom	Onbekend	16,8%	16,3%	55%
Gedetineerd voor instroom	Onbekend	8%	Onbekend	50%
Vorm van uitkering bij instroom	39%	58,1%	Onbekend	38%
Gemiddelde duur programma	6,6 mnd	8 mnd	22 weken + 1 jaar begeleiding door mentor	10 mnd

Bron: Jobstart (Cave et al., 1993), Job Corps (Schochet et al., 2008), National guard youth challenge (Bloom et al., 2009), Learn2Work gegevens van Stichting De Schoor.

Net als in Learn2Work is de meerderheid van een etnische minderheid (zie Tabel 3.1). Bij Job corps en de National guard youth challenge is de meerderheid man zoals ook het geval is bij Learn2Work. In alle bekeken leerwerkprojecten zijn de jongeren gemiddeld jonger bij instroom dan bij Learn2Work. Net als in Learn2Work ontvangt een deel van de deelnemers een vorm van uitkering bij instroom. Het deel van de jongeren dat gearresteerd is voor instroom in een leerwerkproject ligt bij Learn2Work hoger dan bij de bekeken leerwerkprojecten.

Bij National guard youth challenge zitten de jongeren intern, bij Job corps zit 87 procent van de deelnemers intern, terwijl bij Jobstart niemand intern zit. Jobstart (en daarmee ook CET) lijkt dan ook het meest op Learn2Work. Anders dan Learn2Work ontvingen de jongeren bij Jobstart en CET een bedrag om deelname aan het programma mogelijk te maken, zoals onder meer reiskostenvergoeding. Ook ontvingen jongeren een bedrag wanneer bepaalde mijlpalen in het programma bereikt waren. Daarnaast ontvingen jongeren in deze programma's medische en tandartszorg op het centrum.

De doelgroep is dus vergelijkbaar tussen de bekeken leerwerkprojecten en Learn2Work. Wel zijn de jongeren bij instroom in Learn2Work gemiddeld ouder dan in de bekeken leerwerkprojecten. Inhoudelijk verschillen de leerwerkprojecten echter sterk van Learn2Work. Bij het National guard youth challenge en Job corps zitten de jongeren intern. Jobstart is het niet-interne alternatief op

Job corps. Bij Jobstart zitten jongeren dus niet intern net als in Learn2Work. Toch verschilt Jobstart van Learn2Work. Zo ontvangen de deelnemers in Jobstart financiële vergoedingen om deelname mogelijk te maken (zoals onder meer een reiskostenvergoeding) en voor het behalen van bepaalde mijlpalen in het programma en medische en tandartszorg op kosten van Jobstart.

3.2 Effect op positie op de arbeidsmarkt

Effect op opleidingsniveau

Uit Dynarski et al. (1998; 1999) blijkt dat programma's om startkwalificaties (General educational development certificates, GED) te behalen die gericht zijn op voortijdige schoolverlaters leiden tot een hoger aandeel dat een startkwalificatie haalt in vergelijking met jongeren die niet in dergelijke programma's meedoen. Dit blijkt ook uit de leerwerkprogramma's National guard youth challenge, Job corps en Jobstart (zie Tabel 3.2).

Tabel 3.2 Meer jongeren behalen startkwalificatie in bekeken leerwerkprogramma's.

Resultaat	Deelnemers	Niet-deelnemers
National guard youth challenge (9 mnd na instroom)		
General educational development certificaat	31%	8%
Diploma middelbare school	15%	3%
Job corps (4 jaar na instroom)		
General educational development certificaat	42%	27%
Diploma middelbare school	5%	8%
Certificaat beroepsopleiding	38%	15%
Gemiddeld aantal uren besteed aan onderwijs en training	1.559,8	848,2
Jobstart (4 jaar na instroom)		
General educational development certificaat	42%	28,6%

Bron: Jobstart (Cave et al., 1993), Job corps (Schochet et al., 2008), National guard youth challenge (Bloom, 2010; Millenky et al., 2010)

Daarnaast is de kans groter dat jongeren die een leerwerkprogramma hebben gevolgd een vervolgopleiding doen. Negen maanden na instroom in het National guard youth challenge volgt 10,9 procent van de deelnemers vakken op een college versus 2,7 procent in van de niet deelnemers. Ook volgt 14,0 procent van de deelnemers job training, terwijl 10,1 procent dit doet bij niet-deelnemers (Bloom et al., 2009).

Effect op baan en inkomen

Uit Bloom (2010) blijkt dat met name programma's met de focus op werk op korte termijn tot verbeteringen leiden in arbeidsmarktpositie of loon. Van de programma's primair gericht op onderwijs en opleiding komt een wisselend beeld naar voren. Jobstart dat in 13 centra werd uitgevoerd liet geen significant verschil zien in inkomen vier jaar na instroom (Cave, 1993; Broom, 2010). Wel was er een groot verschil in inkomen zichtbaar bij één van de 13 centra. Vandaar dat het programma dat dit centrum uitvoerde in de jaren negentig werd herhaald onder de naam 'Center for employment training replication'. Dit programma bleek 54 maanden na instroom echter geen verschil in inkomen te genereren tussen deelnemers en niet-deelnemers

(Miller et al., 2005). Ook het National job training partnership act vond geen effect op het inkomen voor vrouwen of mannen (Broom, 2010). Job corps vond op basis van administratieve data dat vijf tot negen jaar na instroom in het programma geen verschil in inkomen bestond tussen deelnemers en niet-deelnemers, behalve wanneer deelnemers bij instroom 20 jaar of ouder waren. Deze oudere deelnemers bleken meer te verdienen dan niet-deelnemers. National guard youth challenge vond dat deelnemers aan het programma 21 maanden na instroom twintig procent meer verdienden dan vergelijkbare niet-deelnemers ($ 13.515,– versus $ 11.248,–) (Millenky et al., 2011).

Jongeren in National guard youth challenge hebben negen maanden na instroom vaker een betaalde baan dan jongeren die niet in het programma zaten (zie Tabel 3.3). Negen maanden na instroom heeft 51,2 procent van de deelnemers werk (30,5 procent werkt fulltime), terwijl van de niet-deelnemers maar 42,1 procent werkt (20,9 procent werkt fulltime) (Bloom et al., 2009). Een jaar na instroom in Job corps heeft 49 procent van de deelnemers een baan gehad, bij de niet-deelnemers is dat 56 procent (Schochet et al., 2000). Uit de resultaten van Job corps blijkt dat pas twee jaar na instroom het deel dat ooit een baan heeft gehad bij deelnemers en niet-deelnemers gelijk is op ongeveer 58 procent en dat daarna de kans om ooit een baan te hebben gehad voor deelnemers sneller toeneemt dan voor niet-deelnemers. Het programma Jobstart laat een jaar na instroom zien dat 56,5 procent van de deelnemers ooit een baan heeft gehad, versus 60,8 procent bij niet-deelnemers. Pas vanaf drie jaar na instroom is de kans op een baan bij deelnemers hoger dan bij niet-deelnemers.

Tabel 3.3 Baankans een jaar na instroom in leerwerkprojecten vrijwel gelijk aan Learn2Work

	Deelnemers	Niet-deelnemers
Jobstart (1 jaar na instroom)	57%	61%
CET (1 jaar na instroom)		
Job corps (1 jaar na instroom)	49%	56%
National guard youth challenge (9 maanden na instroom)	51%	42%
Learn2Work (1 jaar na instroom)	72%	Niet gemeten

Bron: Jobstart (Cave et al., 1993), Job Corps (Schochet et al., 2008), National guard youth challenge (Bloom et al., 2009), Learn2Work gegevens van Stichting De Schoor.

De kans op werk in de leerwerkprojecten is een jaar na instroom dus iets lager dan het resultaat van Learn2Work waarbij een jaar na instroom 72 procent van de jongeren werkt.

3.3 Overige effecten

Effect op kwaliteit van leven

Het programma 'The conservation and youth service corps' leidde tot positieve effecten op niet-economische variabelen voor zwarte Amerikanen. Zo was de kans kleiner dat zwarte Amerikaanse vrouwen die meededen in het programma zwanger werden en zwarte Amerikaanse mannen namen meer persoonlijke en sociale verantwoordelijkheid. Personen die meededen in het programma 'Career Academies' hadden aan het eind van de follow-up periode een hogere kans onafhankelijk te wonen met kinderen en een partner. Jonge mannen die meededen aan het programma waren vaker getrouwd en waren vaker betrokken bij de opvoeding van hun

kind(eren). Het lijkt erop dat deelnemers na afloop van het leerwerkproject beter in staat waren hun leven op de rails te houden.

Jongeren die deelnamen aan National guard youth challenge rapporteerden negen maanden na instroom een betere gezondheid en hadden meer geloof in hun eigen kunnen dan de controlegroep (Bloom et al., 2009). Van de deelnemers aan het programma gaf 76,7 procent aan een goede gezondheid te hebben, terwijl in de controlegroep maar 68,3 procent dit aangaf. Ook blijkt dat de deelnemers minder vaak obesitas hebben dan jongeren in de controlegroep (8,4 procent versus 12,8 procent). Wel blijkt 21 maanden na instroom dat er geen verschil bestaat in gezondheid (Millenky et al., 2010).

Effect op criminaliteit

Uit een evaluatie negen maanden na instroom blijkt dat National guard youth challenge tot een kleine verlaging leidt van arrestaties, veroordelingen en detenties. 14,2 procent van de deelnemers is sinds instroom gearresteerd, terwijl dit bij niet-deelnemers twintig procent is. 6,5 procent van de deelnemers is sinds instroom veroordeeld versus 11,0 procent bij niet-deelnemers en 10,7 procent van de deelnemers is gedetineerd terwijl in dezelfde periode 18,9 procent van de niet-deelnemers gedetineerd was. Toch blijkt er geen verschil in het aantal arrestaties en veroordelingen tussen deelnemers en niet-deelnemers wanneer gekeken wordt naar een periode tot 21 maanden en tot drie jaar na instroom in het programma (Millenky, 2010; 2011).

Job corps kijkt vanaf instroom tot vier jaar daarna en laat zien dat het programma tot een significante vermindering in het aantal arrestaties (van 33 procent naar 29 procent), veroordelingen (van 25 procent naar 22 procent) en het aantal detenties (van 18 procent naar 16 procent) leidt (Schochet et al., 2008). Ook The conservation and youth service corps leidt tot minder arrestaties (Bloom, 2010).

3.4 Succesfactoren

De meeste programma's die succesvol zijn, zijn gericht op het behalen van een GED-certificaat. Vergeleken met het behalen van een middelbareschooldiploma vergt het behalen van een GED-certificaat relatief weinig tijdsinvestering van jongeren die al veel belemmeringen ervaren om aan de slag of naar school te gaan (Dynarski et al., 1998; 1999). Maar, een GED-certificaat bereidt jongeren mogelijk minder goed voor op de maatschappij dan een diploma. Dit zou kunnen verklaren waarom lange termijn effecten als gevolg van leerwerkprojecten die gericht zijn op het behalen van GED-certificaten achterwege blijven (Dynarski et al., 1998; 1999).

Studies van andere programma's suggereren dat resultaten van een programma blijven bestaan wanneer het programma zich niet alleen richt op beroepstraining, maar ook op onderwijs en training in sociale en werknemersvaardigheden (McConnell & Glazerman, 2001).

Structuur in een leerwerkprogramma lijkt succesvol. Zo zorgt National guard youth challenge voor een strakke structuur binnen een militaire setting waarbij jongeren weinig vrije tijd hebben. Jongeren zitten in een leerwerkprogramma bij peers die kunnen aanzetten tot risicovol, antisociaal gedrag. In jongerencentra is dit ook het geval. McLaughlin (2000) laat zien dat bezoek

aan een jongerencentrum met een gestructureerd aanbod leidt tot betere cijfers, meer zelfvertrouwen, meer vertrouwen in de toekomst en een beter zelfbeeld. Wanneer weinig gestructureerde activiteiten worden aangeboden, resulteert dit in meer antisociaal gedrag onder jongeren (Mahoney e.a., 2004; Rorie e.a., 2010). Rorie e.a. (2010) hebben onderzoek gedaan waarbij ze het gedrag van jongeren bij verschillende naschoolse activiteiten met elkaar vergelijken. Zij concluderen dat meer structurering van de activiteiten leidt tot minder gewelddadig en antisociaal gedrag. Mahoney e.a. (2004) hebben jongeren die jongerencentra bezoeken vergeleken met jongeren die dat niet doen en tonen dat betrokkenheid bij Zweedse jongerencentra -die geleid worden door jongeren zelf en waarvoor geldt dat weinig gestructureerde activiteiten worden georganiseerd- resulteert in meer crimineel gedrag onder jongeren. Daarbij is gecorrigeerd voor het feit dat jongerencentra vooral probleemjongeren aantrekken.

Uit Job corps komt naar voren dat de baten van het programma hoger zijn voor jongeren die ouder zijn dan twintig jaar bij instroom in een leerwerkproject (McConnell & Glazerman, 2001; Schochet et al., 2008). McConnell & Glazerman (2001) meten op basis van survey onderzoek onder deelnemers en niet-deelnemers dat het inkomen de eerste vier jaar na instroom bij deelnemers die bij instroom twintig jaar of ouder zijn hoger ligt dan van even oude niet-deelnemers. Verder komt uit Schochet et al. (2008) naar voren dat op basis van administratieve belastinggegevens de inkomsten vijf tot negen jaar na instroom nauwelijks van elkaar verschillen tussen deelnemers en niet-deelnemers aan Job corps. Maar wanneer alleen deelnemers die bij instroom twintig jaar of ouder waren worden vergeleken met niet-deelnemers blijkt dat de inkomsten van deelnemers vijf tot negen jaar na instroom significant hoger liggen (Schochet et al., 2008).

3.5 Kosten en baten van leerwerkprojecten

Van Jobstart (Cave et al., 1993) en Job corps (McConnell & Glazerman, 2001) zijn eerder kosten-batenanalyses uitgevoerd. De effecten van de programma's zijn gemeten tot vier jaar na instroom en met behulp van deze gegevens zijn de kosten en baten over de eerste vier jaar na instroom berekend. Tabel 3.4 toont de kosten en baten van beide programma's.

Tabel 3.4 Kosten hoger dan baten bij Jobstart en Job corps

	Jobstart	Job corps
Jaar	1986	1995
Kosten project:	$ 4.548,–	$ 16.500,–
Baten eerste vier jaar na instroom in project:		
Hogere belastinginkomsten door gestegen inkomen	$ 69,–	$ 749,–
Verminderd gebruik scholing en trainingsprogramma's	No monetary value	$ 2.064,–
Minder gebruik van uitkeringen	$ 0,–	$ 902,–
Minder criminaliteit	No monetary value	$ 597,–
Totale baten	$ 69,–	$ 4.312,–
Saldo baten minus kosten	– $ 4.479,–	–$ 12.188,–

Bron: Jobstart (Table 7.9 in Cave et al., 1993), Job corps (Table VII.1 in McConnell & Glazerman, 2001).

Voor beide kosten-batenanalyses geldt dat de kosten hoger zijn dan de baten over deze eerste vier jaar (zie Tabel 3.4). Jobstart kostte aanzienlijk minder dan Job corps. De kosten van Jobstart waren $ 4.548,– per jongere in 1986 dollars (Cave et al., 1993) terwijl de kosten van het intern gehouden Job corps gelijk waren aan $ 16.500,– per jongere in 1995 dollars (McConnell & Glazerman, 2001). 13 procent van de jongeren in Job corps zat niet intern, de kosten voor hen waren $ 3.000,– minder en kwamen neer op $ 13.500,– per jongere. Jobstart vond over de periode tot vier jaar na instroom nauwelijks baten, onder meer omdat er geen significant verschil was in inkomens tussen deelnemers en niet-deelnemers. Job corps vond wel baten over de periode tot vier jaar na instroom van rond de $ 4.000,–. Deze baten bestonden uit hogere belastinginkomsten als gevolg van gestegen inkomen ($ 749,–), verminderd gebruik van scholing & trainingsprogramma's ($ 2.064,–) en uitkeringen ($ 902,–) en verminderde criminaliteit ($ 597,–). De gemiddelde leeftijd van jongeren bij instroom in Job corps bedroeg 19 jaar. McConnell & Glazerman geven aan dat voor jongeren die bij instroom 20 jaar of ouder waren de baten van hogere belastinginkomsten door een hoger inkomen hoger liggen dan de eerder genoemde $ 749,–. Ze laten zien dat deelnemers die bij instroom 20 tot 24 jaar waren $ 3.374,– meer verdienen in het vierde jaar na instroom, terwijl de inkomensstijging maar $ 1.550,– is wanneer alle leeftijden worden bekeken. Hoeveel de extra baten zijn van hogere belastinginkomsten is niet door McConnell & Glazerman berekend. Uit de resultaten van Job corps blijkt ook dat de totale baten bij jongeren die niet intern wonen met $ 2.956,– lager zijn dan de eerdergenoemde $ 4.000,–.

Bij een wisselkoers van 1,6062 guldens per dollar in 1995 (www.dnb.nl), het gegeven dat 2,2037 guldens in één euro gaan (www.dnb.nl) en de aanname dat de jaarlijkse inflatie tussen 1995 en 2012 gemiddeld twee procent bedroeg, volgt dat baten van $ 4.000,– in 1995 dollars gelijk zijn aan baten van € 4.082,– in 2012 euro's.

Wat betekenen deze uitkomsten voor de kosten en baten van Learn2Work? De doelgroep is vergelijkbaar tussen de bekeken leerwerkprojecten en Learn2Work. De baankans een jaar na instroom ligt bij Learn2Work hoger dan bij de bekeken leerwerkprojecten. Omdat de resultaten bij Learn2Work hoger liggen en Learn2Work zich richt op jongeren die gemiddeld ouder zijn, zouden de baten van Learn2Work mogelijk hoger kunnen liggen. Daarnaast is Learn2Work in vergelijking goedkoper waardoor een kosten-batenanalyse positief uit zou kunnen pakken.

3.6 Conclusie

Uit de literatuur blijkt dat leerwerkprojecten gepaard gaan met allerlei positieve effecten. Zo verhogen ze op korte termijn de kans op een baan. Met name programma's met de focus op werkervaring leiden tot verbeteringen in arbeidsmarktpositie of loon. Bij deelnemers aan leerwerkprogramma's die zich meer focussen op onderwijs en training is de kans op het behalen van een startkwalificatie groter dan bij niet-deelnemers. Ook blijkt de kans op doorstroom naar een vervolgopleiding voor deelnemers groter. Daarnaast hebben deelnemers aan leerwerkprojecten een betere kwaliteit van leven. Zo rapporteren deelnemers op korte termijn vaker een betere gezondheid en hebben minder vaak ernstig overgewicht dan niet-deelnemers. Op korte termijn blijkt de kans op arrestaties, veroordelingen en detenties lager bij deelnemers vergeleken met niet-deelnemers. Op langere termijn spreken de verschillende onderzoeken elkaar

tegen wat betreft de resultaten die leerwerkprojecten zouden hebben op gezondheid en criminaliteit.

Eerder zijn kosten-batenanalyses gemaakt van twee leerwerkprojecten. Beide leerwerkprojecten, die sterk verschillen wat betreft inhoud van Learn2Work, lieten een jaar na instroom een iets lagere baankans zien dan Learn2Work. De baten bij een van de leerwerkprogramma's was gelijk aan nul, terwijl de baten van het andere leerwerkprogramma gelijk waren aan $ 4.000,– in 1995 dollars. Anno 2012 zou het gaan om baten van € 4.082,–. Een kosten-batenanalyse van Learn2Work zou positief kunnen uitpakken wat zou inhouden dat de baten hoger zouden zijn dan de kosten. Learn2Work presteert beter wat betreft uitstroom naar werk vergeleken met de bekeken leerwerkprojecten. De bekeken leerwerkprojecten zijn vaak duurder omdat jongeren intern worden opgevangen of extra zaken ontvangen zoals financiële vergoedingen bij behaalde mijlpalen en gratis gezondheidszorg op het centrum waar de leerwerkprojecten plaatsvinden.

Literatuur

Bloom, D., Gardenhire-Crooks, A., Mandsager, C. (2009). Reengaging high school dropouts. Early results of the National guard youth challenge program evaluation. New York, NY: MDRC.

Bloom, D. (2010). Programs and policies to assist high school dropouts in the transition to adulthood. *The future of children*, 20, (1). 89-108.

Cave, G., Bos, H., Doolittle, F. et al. (1993). Jobstart: Final report on a program for school dropouts. A summary. New York, NY: MDRC.

Dynarski, M., Gleason, P. (1998). How can we help? What we have learned from evaluations of federal dropout-prevention programs. Princeton, NJ: Mathematica Policy Research, Inc.

Dynarski, M., Gleason, P. (1999). How can we help? Lessons from federal dropout prevention programs. Princeton, NJ: Mathematica Policy Research, Inc.

Dynarski, M., Gleason, P., Rangarajan, A., et al. (1998). Impacts of dropout prevention programs. Princeton, NJ: Mathematica Policy Research, Inc.

Mahoney, J., Stattin, H., Lord, H. (2004). Unstructured youth recreation centre participation and antisocial behaviour development: selection influences and the moderating role of antisocial peers. *International Journal of Behavioral Development*, 28, (6). 553-560.

McConnell, S., Glazerman, S. (2001). National Job corps study: The benefits and costs of Job corps. Washington, DC: Mathematica Policy Research, Inc.

McLaughlin, M. (2000). Community counts: how youth organizations matter for youth development. www.PublicEducation.org

Millenky, M., Bloom, D., Dillon, C. (2010). Making the transition: Interim results of the National Guard Youth ChalleNGe evaluation. New York, NY: MDRC.

Millenky, M., Bloom, D., Muller-Ravett, S., & Broadus, J. (2011). Staying on Course: Three-year results of the National Guard Youth ChalleNGe evaluation. New York, NY: MDRC.

Miller, C., Bos, J.M., Porter, K.E. et al. (2005). The challenge of repeating success in a changing World. Final report on the center for employment training replication sites. New York, NY: MDRC.

Rorie, M., Gottfredson, D., Cross, A., Wilson, D. & N. Conell (2010). Structure and deviance training in after-school programs. *Journal of Adolescence*, 34, (1). 105-117.

Schochet, P.Z., Burghardt, J., Glazerman, S. (2000). National Job corps study: The short-term impacts of Job corps on participants' employment and related outcomes. Final report. Princeton, NJ: Mathematica Policy Research, Inc.

Schochet, P.Z., Burghardt, J., McConnell, S. (2008). Does Job corps work? Impact finding from the national Job corps study. *American Economic review*, 98, (5). 1864-1886.

Tempelman, C., Berden, C., Kok, L. (2010). Kosten en resultaten van re-integratie. SEO-Rapport 2010-33, Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Bijlage A Ontvangen cijfers Learn2Work

Om een vergelijking te kunnen maken met andere re-integratie- en leerwerkprojecten heeft Stichting De Schoor op ons verzoek een aantal gegevens aangeleverd van alle jongeren die op enig moment tussen de start van Learn2Work en 1 oktober 2012 in Learn2Work zaten.

Per jongere in Learn2Work zijn de volgende gegevens aangeleverd:

Algemene gegevens

4. Geslacht? Man/Vrouw
5. Geboortedatum? dd/mm/jjjj
6. Etniciteit? Autochtoon/Allochtoon
7. Is jongere voor instroom in Learn2Work ooit gearresteerd? Ja/Nee
8. Is jongere voor instroom in Learn2Work ooit veroordeeld? Ja/Nee
9. Is jongere voor instroom in Learn2Work ooit gedetineerd geweest? Ja/Nee

Moment van instroom in Learn2Work

10. Datum van instroom in Learn2Work? dd/mm/jjjj
11. Heeft jongere op moment van instroom in Learn2Work een uitkering? Ja/Nee
12. Problematiek van jongere bij instroom in Learn2Work?
    Meerdere antwoorden mogelijk
    a. Schulden
    b. Alcoholverslaafd
    c. Drugsverslaafd
    d. Geen vaste verblijfplaats
    e. Andere problematiek, namelijk ….
13. Hoogst voltooide opleiding bij instroom in Learn2Work:
    a. Basisschool
    b. 1e jaar middelbare school
    c. 2e jaar middelbare school
    d. 3e jaar middelbare school
    e. 4e jaar middelbare school
    f. 5e jaar middelbare school
    g. Anders, namelijk ….
14. Heeft jongere op moment van instroom in Learn2Work een (bij)baan? Ja/Nee
    a. Zo ja, voor gemiddeld hoeveel uren per week?

6 maanden na instroom in Learn2Work

15. Zit jongere 6 maanden na instroom in Learn2Work nog in Learn2Work? Ja/Nee
16. Heeft jongere 6 maanden na instroom in Learn2Work een uitkering? Ja/Nee/Onbekend
17. Problematiek van jongere 6 maanden na instroom in Learn2Work?
    Meerdere antwoorden mogelijk
    a. Schulden

b. Alcoholverslaafd
c. Drugsverslaafd
d. Geen vaste verblijfplaats
e. Andere problematiek, namelijk ….

18. Heeft jongere 6 maanden na instroom in Learn2Work een baan*? Ja/Nee/Onbekend
** Dit kan ook een bijbaantje zijn tijdens het Learn2Work project*
a. Zo ja, voor gemiddeld hoeveel uren per week?
b. Zo ja, wat voor baan?
19. Heeft jongere 6 maanden na instroom in Learn2Work een opleiding? Ja/Nee/Onbekend
a. Zo ja, wat voor opleiding?
20. Zit jongere 6 maanden na instroom in Learn2Work in detentie? Ja/Nee/Onbekend

12 maanden na instroom in Learn2Work

21. Zit jongere 12 maanden na instroom in Learn2Work nog in Learn2Work? Ja/Nee
22. Heeft jongere 12 maanden na instroom in Learn2Work een uitkering? Ja/Nee/Onbekend
23. Problematiek van jongere 12 maanden na instroom in Learn2Work?
Meerdere antwoorden mogelijk
a. Schulden
b. Alcoholverslaafd
c. Drugsverslaafd
d. Geen vaste verblijfplaats
e. Andere problematiek, namelijk ….
24. Heeft jongere 12 maanden na instroom in Learn2Work een baan*? Ja/Nee/Onbekend
** Dit kan ook een bijbaantje zijn tijdens het Learn2Work project*
a. Zo ja, voor gemiddeld hoeveel uren per week?
b. Zo ja, wat voor baan?
25. Heeft jongere 12 maanden na instroom in Learn2Work een opleiding? Ja/Nee/Onbekend
a. Zo ja, wat voor opleiding?
26. Zit jongere 12 maanden na instroom in Learn2Work in detentie? Ja/Nee/Onbekend

Moment van uitstroom uit Learn2Work

27. Datum van uitstroom uit Learn2Work? dd/mm/jjjj
28. Heeft jongere bij uitstroom uit Learn2Work een uitkering? Ja/Nee/Onbekend
29. Problematiek van jongere bij uitstroom uit Learn2Work?
Meerdere antwoorden mogelijk
a. Schulden
b. Alcoholverslaafd
c. Drugsverslaafd
d. Geen vaste verblijfplaats
e. Andere problematiek, namelijk ….
30. Heeft jongere bij uitstroom uit Learn2Work een (bij)baan? Ja/Nee/Onbekend
a. Zo ja, voor gemiddeld hoeveel uren per week?
b. Zo ja, wat voor baan?
31. Heeft jongere bij uitstroom uit Learn2Work een opleiding? Ja/Nee/Onbekend
a. Zo ja, wat voor opleiding?

32. Is arrestatie van jongere reden van uitstroom uit Learn2Work? Ja/Nee/Onbekend
33. Is veroordeling van jongere reden van uitstroom uit Learn2Work? Ja/Nee/Onbekend
34. Is detentie van jongere reden van uitstroom uit Learn2Work? Ja/Nee/Onbekend

Learn2Work specifieke informatie

Learn2Work bestaat uit verschillende onderdelen, zoals sollicitatietraining en het maatjesproject. Daarnaast worden activiteiten georganiseerd met de inzet van jongere in Learn2Work.

35. Totale kosten Learn2Work per jongere
36. Verschillende onderdelen van Learn2Work waarin jongere meedeed
37. Per onderdeel: Gemiddeld aantal uren dat jongere in Learn2work meedeed
38. Per onderdeel: aantal ingezette vrijwilligers
39. Per onderdeel: Gemiddeld aantal uren dat vrijwilliger zich inzet
40. Alle activiteiten waarvoor jongere gedurende Learn2Work is ingezet
41. Per activiteit: Gemiddeld aantal uren dat jongere in Learn2Work is ingezet
42. Per activiteit: Aantal bereikte deelnemers
43. Per activiteit: Gemiddeld aantal uren dat een bereikte deelnemer meedoet
44. Per activiteit: Aantal ingezette vrijwilligers
45. Per activiteit: Gemiddeld aantal uren dat vrijwilliger zich inzet

Bijlage B Resultaten Learn2Work

Tabel B.1 Kenmerken jongeren bij instroom, 6 mnd en 12 mnd na instroom

	Instroom	6 maanden na instroom	12 maanden na instroom
Aantal observaties	58	39	25
In Learn2Work	100%	58%	20%
Baan?			
Ja	0%	18%	72%
Nee	100%	82%	28%
Opleiding, training of cursus?			
Ja	0%	82%	80%
Nee	100%	18%	20%
Uitkering?			
Ja	38%	46%	28%
Nee	62%	49%	72%
Onbekend	0%	5%	0%
Schulden?			
Ja, maar niet in schuldsanering	59%	15%	16%
Ja, in schuldsanering	0%	44%	40%
Nee	41%	41%	44%
Alcohol of drugsverslaafd?			
Ja, maar niet in behandeling	31%	5%	0%
Ja, in behandeling	2%	26%	20%
Nee	67%	69%	80%
Vaste woon- en verblijfplaats?			
Ja	79%	87%	100%
Nee	21%	13%	0%

Bron: Berekeningen SEO Economisch Onderzoek op gegevens Stichting De Schoor

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl